

ÇEYİZ HESABI VE DEVLET KATKISINA DAİR YÖNETMELİK

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Türk vatandaşı olan veya 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamına giren kişilerin çeyiz hesabı ödeme planlarına, Devlet katkısına ilişkin hak ediş sürelerinin tespitine ve birikim yapılan süreler ile ödeme planlarına göre Devlet katkısı oranının ve azami tutarın farklılaştırılmasına, hesapların denetimine ve uygulamaya yönelik diğer hususlara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2011 tarihli ve 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 2 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığını,
- b) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununa tabi mevduat ve katılım bankalarını,
- c) Birikim: Çeyiz hesabında biriken ödemeler ile getirilerin toplamını,
- ç) Çeyiz hesabı: Bankaların yurtiçi şubelerinde Türk Lirası cinsinden mevduat hesabı veya katılım fonu olarak bu Yönetmelik kapsamında açılan hesabı,
- d) Devlet katkısı: 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 2 nci maddesine göre Bakanlık bütçesinden bu amaçla konulan ödenekten karşılanan ve hak sahiplerine hesabın bulunduğu banka aracılığıyla defaten ödenen tutarı,
- e) Dönem: Çeyiz hesabının açıldığı tarihi takip eden oniki aylık sürelerin her birini,
- f) Düzenli ödeme: Sözleşme ile belirlenen ödeme planına göre aylık veya üç aylık olarak yapılan ödemeleri,
- g) Hak sahibi: Devlet katkısı ödemesine hak kazanmak için gerekli şartları sağlayan gerçek kişiyi,
- ğ) Katılımcı: Çeyiz hesabı sözleşmesine göre adına bankada hesap açılan gerçek kişiyi,
- h) Sözleşme: Banka nezdinde çeyiz hesabı açılmasına yönelik olarak banka ile katılımcı arasında yapılan çeyiz hesabı sözleşmesini, ifade eder.

Çeyiz hesabının açılması ve işletilmesine ilişkin genel esaslar

MADDE 4- (1) Türk vatandaşları veya 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamına giren kişiler bankalarda çeyiz hesabı açabilirler.

(2) Çeyiz hesabı, bankaların yurtiçi şubelerinde Türk Lirası cinsinden mevduat hesabı veya katılım fonu olarak açılabilir. Çeyiz hesabı ortak hesap olarak açılmaz.

(3) Katılımcı, çeyiz hesabının açılış tarihinde, bir defaya mahsus olmak üzere, hesabına 5 inci maddede belirtilen üst sınırı aşan bir tutar yatırabilir. Bu tutar 15.000 Türk Lirasını geçemez.

(4) Çeyiz hesabı açılışında katılımcı ile banka arasında sözleşme ve gerektiğinde ürün işleyiş detaylarını içeren müşteri talimatı düzenlenir.

(5) Katılımcı birden fazla çeyiz hesabı açamaz. Çeyiz hesabı bankalar arasında taşınmaz.

(6) 18 yaşından küçükler adına veli veya vasisi tarafından çeyiz hesabı açılabilir.

Çeyiz hesabına ilişkin ödeme planı

MADDE 5- (1) Çeyiz hesabına ilişkin ödemeler düzenli ödeme şeklinde yapılır.

(2) Düzenli aylık ödemelere ilişkin alt sınır 100 Türk Lirası, üst sınır 1.000 Türk Lirasıdır. Ödemelerin üç aylık ödeme planına göre yapılması durumunda aylık alt ve üst sınırların üç katı geçerlidir. Düzenli ödemeler, alt ve üst sınırlar dâhilinde kalınmak kaydıyla, farklı tutarlarda yapılabilir. Katılımcılar ilgili ay veya üç aylık dönem içerisinde toplamda üst sınırı geçmeyecek şekilde birden fazla ödeme yapabilir. Sözleşme dâhilinde yapılan ödemeler toplamı alt sınıra ulaştığı veya alt sınırı geçtiği durumda katılımcı ilgili ay veya üç aylık dönem için düzenli ödemesini tamamlamış sayılır.

(3) Düzenli ödemeler ilgili ayın veya üç aylık dönemin ilk işgünü ile son işgünü arasında yapılabilir.

(4) Katılımcı aylık ödeme planını seçmesi halinde bir dönem içerisinde üç defadan fazla düzenli ödemeyi aksatamaz.

(5) Katılımcı üç aylık ödeme planını seçmesi halinde bir dönem içerisinde bir defadan fazla düzenli ödemeyi aksatamaz.

(6) Bir dönem içerisinde çeyiz hesabından en fazla iki defa çekim hakkı tanınır. Çekim hakkının kullanılması halinde çeyiz hesabında kalan bakiyenin, çeyiz hesabının açılış tarihinden itibaren yatırılması gereken asgari tutarlar toplamından az olmaması gerekir.

(7) Dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarda belirlenen şartlardan herhangi birinin ihlali durumunda hesap, çeyiz hesabı statüsünden çıkartılır ve hesaba Devlet katkısı ödenmez.

Devlet katkısına ilişkin esaslar

MADDE 6- (1) Katılımcının Devlet katkısına hak kazanması için;

a) Evlilik tarihinden önce asgari üç yıl boyunca hesaba düzenli ödeme yapması,

b) 27 yaşını doldurmadan ilk evliliğini yapması,

c) 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen şartlardan herhangi birini ihlal etmemesi, gerekir.

(2) Devlet katkısının hesaplanmasında, evlilik tarihindeki birikim esas alınır. Devlet katkısı ödemesi evlilik tarihindeki birikim tutarının yüzde 20'sini ve azami 5.000 Türk Lirasını geçemez.

(3) Devlet katkısı katılımcı tarafından çeyiz hesabına yapılan düzenli ödeme sürelerine göre aşağıdaki şekilde hesaplanır.

a) Devlet katkısı, düzenli ödeme süresi 36 ila 47 ay olanlar için, hesaptaki birikim tutarının yüzde 10'udur. Ancak, ödenecek tutar 4.000 Türk Lirasını geçemez.

b) Devlet katkısı, düzenli ödeme süresi 48 ila 59 ay olanlar için, hesaptaki birikim tutarının yüzde 15'idir. Ancak, ödenecek tutar 4.500 Türk Lirasını geçemez.

c) Devlet katkısı, düzenli ödeme süresi 60 ay ve üzeri olanlar için, hesaptaki birikim tutarının yüzde 20'sidir. Ancak, ödenecek tutar 5.000 Türk Lirasını geçemez.

Devlet katkısı ödemesi

MADDE 7- (1) Devlet katkısı, Bakanlık bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır ve hak sahibine çeyiz hesabının bulunduğu banka aracılığıyla ödenir.

(2) Katılımcı, evlilik tarihinden itibaren altı ay içerisinde uluslararası aile cüzdanı ve ilk evliliği olduğuna dair 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 44 üncü maddesi gereğince ilçe nüfus müdürlüklerinden alacağı belge ile çeyiz hesabının bulunduğu bankaya müracaat eder.

(3) Banka ay içerisinde yapılan Devlet katkısı ödeme başvurularını kontrol eder ve takip eden ayın ilk on işgünü içerisinde Bakanlık tarafından hazırlanan form çerçevesinde tek liste halinde Bakanlığa iletir. Bakanlık söz konusu bilgileri bankalardan elektronik ortamda da istemeye yetkilidir.

(4) Bakanlık, bankalar tarafından gönderilen belgelerin ulaşmasını takip eden on işgünü içerisinde, ilgili bilgi ve belgeleri kontrol eder ve Devlet katkısının çeyiz hesabının bulunduğu bankaya aktarılmasını sağlar. Bakanlıkça yapılacak ödemelerde çeyiz hesabının bulunduğu bankanın kayıtları ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından sağlanan bilgiler esas alınır.

(5) Banka, Devlet katkısını en geç Bakanlıkça aktarılmasını takip eden işgünü kendi nezdindeki hak sahibinin çeyiz hesabına aktarır veya hak sahibinin kullanımına hazır hale getirir.

(6) Katılımcılara sadece tek çeyiz hesabı için Devlet katkısı ödenir. Birden fazla çeyiz hesabı açılması durumunda hesaplar birleştirilemez ve katılımcının Devlet katkısı için başvurduğu ilk hesaba Devlet katkısı ödenir.

(7) Hak sahipliğinin tespitinden ve aktarılacak Devlet katkısının doğru ve tam hesaplanmasından çeyiz hesabının bulunduğu banka sorumludur. Banka hak sahipliğinin tespitinde, hak sahibi tarafından verilen ilk evliliği olduğuna dair belge ile kendi nezdindeki bilgileri kullanır.

Çeyiz hesabı sözleşmesinde bulunması gereken unsurlar

MADDE 8- (1) Katılımcı ile banka arasında imzalanacak çeyiz hesabı sözleşmesinde, diğer hususların yanı sıra;

a) Çeyiz hesabına ilişkin bilgilerin Bakanlık ile paylaşılmasına izin verildiğine dair yazılı onaya,

b) Katılımcının başka bir çeyiz hesabı bulunmadığına dair beyannameğine,

c) Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden bilgi paylaşımı için muvafakatnameye,

ç) Evlilik tarihi itibarıyla Devlet katkısına esas olacak birikim tutarının hesaplanma usul ve esaslarına, yer verilir.

(2) Devlet katkısı ödemesi yapıldıktan sonra hesap, çeyiz hesabı statüsünden çıkartılır.

(3) Ödeme planı aylık veya üç aylık olarak çeyiz hesabı sözleşmesinde belirlenir. Ödeme planı katılımcının talebi üzerine dönem başlarında yeniden tespit edilebilir.

Raporlama ve sorumluluk

MADDE 9- (1) Bankalar çeyiz hesabına ilişkin bilgi ve belgeleri Bakanlık tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Bakanlığa iletir.

(2) Bakanlık, Devlet katkısı ile ilgili ve sınırlı olmak kaydıyla bankalardan her türlü bilgi ve belgeyi, gerek yazılı gerekse elektronik ortamda istemeye yetkilidir.

(3) 7 nci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan sürelere uyulmamasından ve Bakanlığın talebi üzerine süresinde yapılmayan bildirimlerden kaynaklanan hak kayıplarından ve doğan zararlardan banka sorumludur.

(4) Haksız olarak yapıldığı tespit edilen Devlet katkısının ödendiği tarihten tahsil edildiği tarihe kadar geçen süreye 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranında hesaplanacak faiz ile birlikte bir ay içinde ödenmesi gerektiği Bakanlık tarafından bir yazı ile bankaya bildirilir. Bu süre içinde ödeme yapılmaması hâlinde bu alacaklar, vergi dairesince anılan Kanun hükümlerine göre, ilgili bankalardan takip ve tahsil edilir.

Denetim

MADDE 10- (1) Çeyiz hesaplarının denetimi, bilgi sistemleri dâhil, Hazine Kontrolörleri Kurulu tarafından yapılır. Bakanlık, bankalar ve ilgili gerçek ve tüzel kişiler, çeyiz hesapları ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi, istenen şekilde, gizli dahi olsa, Hazine Kontrolörleri Kuruluna vermekle yükümlüdür.

(2) Hazine Müsteşarlığı, denetime ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Diğer hükümler

MADDE 11- (1) Hak sahibinin Devlet katkısına hak kazanmış olması koşuluyla, hak ettiği Devlet katkısının tamamı ile çeyiz hesabındaki birikim miktarının Devlet katkısı için başvuru tarihinde geçerli olan bir yıllık asgari net ücrete karşılık gelen tutarı, nafaka borçları hariç olmak üzere haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez. Hak sahibinin Devlet katkısını alabilmek amacıyla yapacağı başvuru tarihinden sonra ilgili bankaya tebliğ edilen haciz, rehin ve iflas talebine karşılık gelen tutarın ödenmesi, Devlet katkısına hak kazanılıp kazanılmadığı hususu açıklık kazanana kadar bekletilir.

(2) Bu Yönetmelik kapsamındaki tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranı kadar artırılır.

(3) Bankaların çeyiz hesabına ilişkin reklam, ilan ve benzeri duyurularında çeyiz hesabı ifadesini kullanmaları zorunludur. Bankalar bu ifadeye eklemeler yapabilirler.

(4) Bu Yönetmelikte yer alan hususlara ilişkin duyulan tereddütleri ve uygulamaya ilişkin diğer sorunları gidermeye ilgili kamu kurumlarının görüşlerini almak kaydıyla Bakanlık yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Sayıştayın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinden dört ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.